

Ympäristöministeriö
PL 35
00023 Valtioneuvosto

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 3.3.2010

**Lausunto hajajätevesityöryhmän loppuraportista ja luonnoksesta
valtioneuvoston asetukseksi talousjätevesien käsittelyvaatimusten
toimeenpanosta vuosina 2010 - 2017**

Kainuun elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (Kainuun ELY-keskus) esittää pyydettyä lausuntonaan seuraavaa:

Haja-asutuksen jätevesien käsittelyn tehostaminen on edennyt Kainuun alueella hitaasti varsinkin vanhojen asuinrakennusten osalta johtuen osittain epätietoisuudesta ja selkeän tiedon puutteesta asukkaiden keskuudessa. Kainuun ELY-keskus katsoo, että loppuraportissa esitetyt toimet varsinkin kiinteistökohtaisesta neuvonnasta ja taloudellisista ohjauskeinoista ovat tarpeellisia ja perusteltuja.

Lakiteknisesti on erikoista, että valtioneuvoston asetuksen (hajajätevesiasetus, 542/2003) toimeenpanosta säädetään toisella valtioneuvoston asetuksella. Tämä lienee nyt kyseessä olevassa asiassa kuitenkin riittävästi perusteltua ottaen erityisesti huomioon, että kyseessä oleva valtioneuvoston asetus säädetään määräaikaaisesti voimassaolevaksi. Kiinteistön haltijoiden tasapuolisen kohtelun vuoksi on tarpeen säätää haja-alueen jätevesijärjestelmävaatimuksista poikkeamisen perusteista vähintään asetuksen tasolla, jotta poikkeamisessa sovellettavat käytännöt saataisiin muodostumaan mahdollisimman yhtenäisiksi keskenään verrattavissa olevissa tilanteissa maan laajuisesti.

Kainuun ELY-keskus haluaa kiinnittää huomiota siihen, että asetusluonnoksen 2 §:ssä esitetty asukkaiden iän käyttäminen lykkäyksen rajaamisen perusteena voi olla ongelmallista kahdestakin syystä. Ensiksi, lähtökohtaisesti ihmisten tasavertainen kohtelu edellyttää, että henkilöön liittyviä syitä, kuten ikää, ei käytettäisi erilaisten etuuksien (jollaiseksi automaattinen lykkäysoikeuskin on luokiteltavissa) pohjana tarpeettomasti. Lisäksi tällainen jaottelu vaatii

aina hyväksyttäviä perusteita. Ikä ei ole välttämättä kohtuuttomuuden luova peruste ottaen huomioon yksilölliset erot samanikäisten ihmisten henkilökohtaisissa oloissa ja elintavoissa. Toiseksi, nyt esitettävän asetuksen ollessa määräaikainen, tietty ikäraja lykkäysperusteena luo tilanteen, jossa asetuksen voimassaoloajan jälkeen samojen henkilöiden on entistä myöhemmin eli vielä nykyistä iäkkäämpinä oltava kykeneviä hakemaan uutta poikkeusta ympäristönsuojelulain (86/2000) tai hajajätevesiasetuksen perusteella halutessaan myös nyt säädettävän asetuksen voimassaolon jälkeisessä tulevaisuudessa välttyä kiinteistönsä jätevesijärjestelmän uudistamiselta. Sinänsä lähtökohta, jonka mukaan riittävällä todennäköisyydellä ennakoitavissa oleva syrjäseudulla olevan kiinteistön autioituminen otetaan huomioon arvioitaessa viemärijärjestelmän uudistamispoikkeuksen/lykkäyksen tarvetta, on perusteltu ja hyväksyttävä. Kuitenkin se, onko minkäänlaista tiettyä nimenomaan ikään perustuvaa rajaa tarpeen tai tarkoituksenmukaista säätää asetuksella, ja mitä lisäarvoa tämän säätäminen tuottaa niin tehtäessä, on kyseisenlaista ja vaatisi yksityiskohtaisempaa harkintaa.

Asiasisällöltään asetusluonnoksen vesihuoltolain (119/2001) 5 §:ssä tarkoitettuun vesihuoltosuunnitelmaan viittaava 2.1 §:n 2-kohta on perusteltu ja asiallinen. Vesihuoltolain ko. kohdassa tarkoitettu vesihuollon kehittämissuunnitelma ei kuitenkaan ole kuntaa oikeudellisesti sitova suunnitteluväline, vaan tavoitteita määrittelevä asiakirja, eikä nyt säädettävänä olevalla asetuksella ole vaikutusta vesihuollon kehittämissuunnitelman oikeudelliseen statukseen. Kainuussa lähes kaikki haja-asutusalueiden viemärintihankkeet ovat käytännössä toteutuneet viime vuosina osuuskuntien toimesta kuntien sijaan. Kehittämissuunnitelmassa esitetyt viemärintihankkeet eivät välttämättä toteudu, mikäli alueelle ei saada perustetuksi hankkeita toteuttavia osuuskuntia. Jos kunta sitoutuisi itse toteuttamaan hankkeet suunnitellun aikataulun mukaisesti, asia olisi tältä osin kunnossa. Käytännössä kunnat eivät kuitenkaan ole olleet halukkaita laajentamaan nykyisiä kunnallisten vesihuoltolaitosten toiminta-alueita, vaan viemäroinnin toteutus jäänee kyseisten alueiden asukkaiden perustamien osuuskuntien vastuulle. Näin ollen on uhkana, että asetusluonnoksen 2.1 §:n 2-kohdassakin tarkoitetuissa tilanteissa lykkäys perustuu seikkaan, joka tosiasiallisesti ei oikeuttaisi lykkäykseen (ts. näiden kiinteistöjen liittäminen viemäriverkoston piiriin ei ole varmempaa kuin muillakaan alueilla sijaitsevilla kiinteistöillä, jotka mahdollisesti jo ovat saattaneet viemärintijärjestelmänsä lainsäädännön edellyttämälle tasolle).

Kainuun ELY-keskuksen käsityksen mukaan loppuraportissa ja asetuksessa esitetyt toimet kiinteistöjen haltijoiden ja kuntien ilmoitus- ja tiedotusvelvollisuudesta ovat tarpeen viranomaisten valvontatehtävien hoitamiseksi ja asetuksen noudattamisen varmistamiseksi.

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue
yksikönpäällikkö

Sirkka-Liisa Markkanen

Ympäristölakimies

Meeri Myllykangas

